

Výcvik záložních důstojníků a déle sloužících poddůstojníků.

Otázkou výcviku záložních důstojníků zabývají se po válce velmi živě veškeré armády. K této otázce přistoupila v posledních letech ještě nová, totiž otázka výcviku déle sloužících poddůstojníků. Nutí k tomu stále zkracování presenční služby, prováděné přesto, že se všude uznává význam záložního velitelského personálu za války i stále rostoucí požadavky na stupeň jeho výcviku při neobyčejném rozmachu vojenské techniky a taktiky.

Při tom však mezinárodní poměry nejsou takové, aby státy mohly udržovati malé armády jen pro udržení pořádku uvnitř státu, nýbrž každý stát musí si udržeti maximální obrannou pohotovost pro obhájení celistvosti svého státu, dokud existují státy, toužící po výbojích, po zvětšení svého území a po podrobení si části obyvatelstva jiného státu.

U nás výcviku, hlavně záložních důstojníků, musí se věnovati zvlášť velká péče, poněvadž u nás není zavedena předvojenská výchova, prováděná téměř ve všech evropských státech, nyní i v Německu.

Jako dělostřelec budu se zabývati ve své studii konkrétními návrhy jen pro dělostřelectvo, ačkoliv by se jejich zásady daly aplikovati na všechny zbraně.

Nejdříve jest nutno si uvědomiti, v jakých funkcích budou záložní důstojníci za války použiti a která škola nám je pro ně vychovává. Nejdůležitější a nejčastější funkce pro záložní důstojníky budou: velitel čety, důstojník patrač, 1. důstojník, spojovací důstojník oddílu, styčný důstojník, orientační důstojník, pobočník velitele oddílu, 2. pobočník velitele pluku a konečně velitel baterie. Je přirozené, že jsou ještě jiné možné funkce pro záložní důstojníky. Budou-li však připraveni pro tyto vyjmenované funkce, mohou býti použiti podle svého výcviku i v jiných funkcích podobných, které nekladou na jejich výcvik větších požadavků.

Na první pohled vidíme, že není možné i při nejlepší organizaci a největším vypětí sil jak žáků, tak učitelů, aby nám vychovala záložní důstojníky pro všechny tyto funkce jediná škola. Základní výchovu záložních důstojníků dává ovšem škola pro výchovu záložních důstojníků.

Účelem výcviku v této škole bude zajisté výcvik ve funkcích, které jsou základem výcviku každého děl. důstojníka a ve kterých budou záložní důstojníci z největší míry používáni. Jest to funkce velitele čety, důstojníka patrače a částečně i 1. důstojníka. Pro tuto poslední funkci ovšem jen základní znalosti, které by byly později doplněny ve zvláštním kursu, poněvadž 1. důstojník jest velitelem palebné baterie, musí míti pro tuto funkci větší praktické znalosti a zkušenosti a proto musí to býti již starší záložní důstojník, vykonavší úspěšně již několik cvičení ve zbraní.

Výcvik základní zahrnuje v sobě přirozeně předměty, které záložní důstojník musí znáti pro tu neb onu ze svých budoucích funkcí. Rozsah každého předmětu musí býti rigorosně omezen jen na ty věci, které záložní důstojník pro vykonávání těchto funkcí potřebuje, ale zato musí jíti do hloubky, t. j. musí se těmito věcem naučiti důkladně a pokud možno prakticky.

Tak styčná služba, podle mého názoru, proběře se jen informativně. Styčného důstojníka nemůže škola stejně vycvičiti, nehledě k tomu, že styčným důstojníkem může býti jen starší, zkušenější důstojník, který má pochopení pro potřeby pěchoty a dostatečné znalosti podminek činnosti dělostřelectva.

Z topografie proběře se to, co se u baterie nejčastěji provádí, t. j. určití souřadnice řídicího děla, je-li dán základní nebo jiný bod souřadnicemi a určití nějaký cíl protínáním vpřed. Poněvadž k tomu bude míti soupravu měřického stolku a goniobusoly, musí se budoucí záložní důstojník naučiti provádět těmito přístroji polygonální a směrový tah a protínání vpřed.

Ze spojovací služby stačí pro záložního důstojníka jen asi tolik, co má znáti poddůstojník. Tedy hlavně manipulace, odstranění nejčastějších poruch na vedení a přístrojích a znalost těchto přístrojů.

Z nauky o plynu u nutno probrati jen to, co třeba znáti pro individuální ochranu proti bojovým plynům.

Tak by se množství látky značně snížilo a získaného času by se využilo pro prohloubení vědomostí praktickým výcvikem. Jsem pevně pře-

svědčen, že tímto způsobem by nám škola pro výchovu zál. důstojníků vychovala velmi dobré velitele čety a důstojníky patrače, o nichž by velitelé pluků věděli, že s nimi mohou počítati jako s dobře vycvičenými pro tyto funkce. Nejschopnější by zaevičovali za vedení aktivního důstojníka na 1. důstojníky. Mimoto vybral by velitel pluku aspiranty, jednak podle schopností a jednak podle předběžného vzdělání pro styčnou, orientační, spojovací službu a jako pobočníky oddílu. Věděl by však, že v těchto funkcích jsou obeznámeni jen všeobecně (informativně) a že jejich výcvik u pluku je přípravou pro jejich další školení ve speciálních kursech.

Tímto způsobem školení docílíme, že budeme mít každého záložního důstojníka vycvičeného jako velitele čety a důstojníka patrače a potřebný počet z nich bude mít speciální výcvik, potřebný pro výkon funkce speciální. Přirozeně každý záložní důstojník může mít jen jeden speciální výcvik. Pokládám za zbytečné odůvodňovati nutnost školení specialistů ve speciálních kursech, které jediné mohou zaručiti stejnoměrný výcvik v celé armádě při nejhospodárnějším využití učitelů-specialistů. Osnova pro tyto kursy musí býti sestavena velmi opatrně a výběr látky musí býti velmi pečlivý.

Výcvik spojovacího, styčného a orientačního důst. a pobočníka velitele oddílu ve spec. kursech považuji za účelné prováděti již za jejich pres. služby. Máme k dispozici více času a proto může býti školení důkladnější.

Pro výpočet potřeby záložních důstojníků specialistů nutno přirozeně vycházeti z určitých předpokladů, na př.:

1. Všichni styční důstojníci, velitelé spoj. čet oddílu, orientační důstojníci, pobočníci velitelů oddílů budou ze zál. důstojníků. (V případě, že ne všichni, byly by podmínky příznivější.)

2. Nejstarší mohou býti z odvodních ročníků, které konají v tom roce poslední cvičení ve zbrani. To jest ovšem minimální požadavek. Čím menším počtem ročníků bude jejich potřeba zajištěna, tím budou mladší, resp. tím lépe budou mít v živé paměti svůj speciální výcvik. Ovšem naopak, tím více by se jich musilo ročně cvičiti, ale také tím by mohla býti záloha ad 3. menší.

3. Ke skutečné potřebě nutno připočísti větší zálohu na úhradu nemocných, zproštěných atd.

Označíme-li si potřebný počet pro mobilisované jednotky „x“, potřebnou zálohu „y“, a počet ročníků, ze kterých by se celková potřeba hradila „z“, bude pak nutno každoročně třeba cvičit: $\frac{x+y}{z}$. Podle toho vi-

díme, že různé kursy budou různě silné. Jejich uskutečnění je lehce proveditelné a jest jen otázkou místa a potřebných instruktorů.

Dále přichází v úvahu výcvik velitelů baterií, příp. 1. důstojníků. Jistě není třeba dokazovati nutnost absolvování zvláštního střeleckého kursu pro tyto zál. důstojníky. Považme jen, že aktivní důstojník, než se stane velitelem baterie, má akademii, aplikační školu a 4měsíční školu pro velitele baterií. Záložní důstojník bude mít jen mimo školu pro zál. důstojníky nejvýše 4nedělní střelecký kurs. Musí to býti tudíž člověk skutečně vynikající a v hodnosti nejméně poručík, tedy starší, a prvotřídních kvalit nejen vojenských, ale i morálních. Je pro mne zřejmé, že do tohoto kursu mohou býti vysíláni zál. důstojníci jen

po přísném výběru. Tento kurs musí býti 4nedělní, aby splnil to, co se od něho očekává. Pro jeho frekventanty není možná, aby platila úleva ve vykonávání cvičení ve zbrani místo 4 neděl jen 3 neděle, neboť 3nedělní kurs by byl rozhodně příliš krátký. Potřebný počet frekventantů povolávalo by do kursu MNO. podle návrhů velitelů pluků tak, aby kurs nahradil jejich třetí cvičení ve zbrani, aby měli možnost ještě při svém 4. a 5. cvičení aplikovati své znalosti jako velitelé baterií nebo 1. důstojníci.

Úspěšné absolvování tohoto kursu jest třeba odměniti povýšením mimo pořadí a tím vzbuditi nejen větší zájem a zdravou ctižádnost v kursu samém, ale i snahu, aby se každý hleděl dostat do tohoto kursu. S tímto kursem bylo by také třeba spojití možnost povýšení na kapitána. Není myslitelné, podle mého názoru, aby všichni zál. důstojníci byli povýšeni automaticky na kapitána, zrovna tak jako není možno, aby se každý důstojník z povolání stal generálem.

Tuto otázku jest možno vyřešiti takto: Důstojníci, kteří absolvovali střelecký kurs pro velitele baterií a je jim přiznána v tomto kursu schopnost veleti baterií, mohou býti povýšeni bez jakýchkoli zkoušek až na kapitána. Ti, kterým byla přiznána schopnost jen pro 1. důstojníka, mohli by býti povýšeni na kapitána až po dobrozdání velitele pluku, že dotčený důstojník dohonil své nedostatky, že je schopný veleti baterií a tudíž že může býti povýšen na kapitána bez zkoušky.

Pro všechny zbývající, jakož i pro ty, kteří sice měli kurs, ale nedostali od velitele pluku dobrozdání, že jsou schopni veleti baterií, byly by pro povýšení na kapitána zavedeny zkoušky z látky, probrané ve střeleckém kursu. Předpokládám, že tyto zkoušky budou dobrovolné. Velitel pluku vybere schopné důstojníky a vyzve je náležitou dobu před posledním cvičením ve zbrani, aby se přihlásili k této zkoušce. Při tom byl by jim poslán celkový program zkoušené látky, resp. co ke zkoušce musí znát, aby se mohli připravit. Ve větších posádkách mohl by se dokonce zřídit zvláštní kurs v rámci kursů pro zál. důstojníky, kde by se měli možnost připravit a v němž by se i absolventi střeleckého kursu mohli zdokonalovati a upevňovati své vědomosti.

Přirozeně, že by se tyto zkoušky konaly v dělostřeleckém učilišti v době ostré střelby. Chtíti prováděti tyto zkoušky u vojskových těles nebo u děl. brigád, pokládám za méně výhodné. I když by odpadly všechny jiné důvody, zůstane vždy ten hlavní, že by v tomto případě nebyly požadavky na zkoušené důstojníky v celé armádě stejné. Ostatně není možná dávat velitelům útvarů stále nové a nové povinnosti, když již dosavadními, vykonávají-li je poctivě, jsou skutečně přetíženi. Dělní učiliště je rozhodně nejkompetentnější pro vyzkoušení těchto důstojníků.

A nakonec se ještě zmíním o otázce výcviku děle sloužících poddůstojníků. Tento výcvik byl úplně svěřen velitelům vojskových těles, a tito pro nedostatek jiného mužstva používali jich velmi často na takových místech, která neodpovídala jejich určení. Příčina tkvěla též v tom, že velké množství děle sloužících poddůstojníků nemělo pro svoji funkci náležitou průpravu. Někteří neměli ani poddůstojnické školy. Podle většího nebo menšího porozumění pro tuto novou kategorii u velitelů, byly a jsou též menší nebo větší nedostatky u děle sloužících. Tuto okolnost možno zvlášť dobře pozorovati ve škole pro rotmistry. Rozhodně však nutno výcvik děle sloužících prohloubiti.

Jsou dva možné způsoby školení děle sloužících poddůstojníků: buď jako doposud u vojskových těles, nebo ve zvláštních školách (kursech), podobně jako u rotmistrů.

Proti prvnímu způsobu mluví velice mnoho důvodů. Velitel útvaru má cvičit (školit) nováčky v poddůstojnické škole; rotmistry v polní službě (aplikačně a v terénu), ve střelbě (redukovaná střelnice), v zaměřování baterie atd.; mladší důstojníky podobně jako rotmistry, ale ve větším rozsahu; velitele baterií (oddílů) v taktice a polní službě, ve střelbě, vedení palby; všechny důstojníky v topografii, zjišťování bodů atd. a posléze přijdou aspiranti s jejich dalším školením. K tomu ještě přistupuje celoroční program výcviku mužstva. Je přirozené, že vše nemůže velitel útvaru prováděti sám a že musí míti k tomu zvláštní instruktory z řad důstojníků. A to jest nejbolestnější stránka každého pluku, poněvadž důstojníků je velice málo.

Dalším důvodem proti tomuto způsobu byla by ne hospodárnost ve výcviku děle sloužících. Vezmeme-li v úvahu počet dělostřeleckých útvarů, u nichž všude by bylo nutno utvořiti jakési kursy pro tento výcvik, mělo-li by školení míti úspěch, vidíme, že s mnohem menším počtem instruktorů vystačíme, budeme-li tento výcvik centralisovati.

Tím přicházíme k druhému návrhu, který však vyžaduje několik předpokladů. V těchto kursech byli by školeni jen děle sloužící, kteří by se zavázali sloužiti nejméně 4 roky; jinak by výdaje na tento výcvik nebyly rentabilní. Školení byli by již v prvním roce svého závazku, abychom z nich měli alespoň po další roky zdatné instruktory. Nejlépe by ovšem vyhovovalo, aby byli školeni v jediné škole, jako je to u rotmistrů. Tím bychom měli zaručený jednak lepší výsledek, jednak úplně stejnou úroveň. To však nebude možné pro velké množství žáků, jichž bude zvláště s počátku nejméně 500 ročně. Proto bylo by nejlépe rozdělit je na několik škol a využití pro ně stávající školy pro výchovu zál. důstojníků, ovšem za předpokladu, že tyto školy budou zřízeny jako stálé s vlastním systemisovaným učitelským sborem, který by byl tak celoročně využit.

Vyučování děle sloužících by začalo po ukončení vyučování aspirantů. Délka kursu závisí na učebné osnově, která by musela býti dříve vypracována, což nespadá do této studie. Ale můžeme předem říci, že by mohl trvati až do konce července a ještě by přišli děle sloužící k plukům v době nejčastějších polních i závěrečných cvičení.

Aby bylo toto školení ve všech školách (kursech) pro děle sloužící úplně jednotné, musela by býti jeho osnova propracována podrobně, aby nedávala možnost úchylky v různých školách vzhledem k individualitě jejich velitelů. Aby byli děle sloužící pro tento kurs lépe připraveni, bylo by záhodno, aby prodělali ještě jednou poddůstojnickou školu, ať již jako instruktoři (schopnější), nebo jako pomocníci instruktorů. Tak bychom dostali děle sloužící poddůstojníky, kteří by svou věc skutečně znali, čímž by také stoupl jejich sebevědomí a stali by se skutečnými veliteli.

Při školení děle sloužících naskytá se otázka, zda jejich výcvik specialisovat nebo nespecialisovat. Podle mého názoru specialisovat. Nikoliv však ve škole, která by jim dala prohloubené všeobecné vojenské vzdělání bez specialisace. Teprve u pluku by byli poddůstojníci specialisováni podle potřeby, podle jejich schopností, příp. záliby. To by podle mého názoru nedělalo žádných obtíží. Jsem totiž přesvědčen, že již nyní

při 14měsíční službě bude nutno přejít u poddůstojníků k specialisaci asi takové, jak o ní napsal major Kapnin v Dělostřeleckých rozhledech 1931, č. 7—8, str. 870.

Při speciálním výcviku u pluku by byli mladí děle sloužící poddůstojníci nejdříve žáky, potom výkonnými orgány, později pomocníky instruktorů a nakonec instruktory. Základní specialisace by byla: dělovod, pa-trač a ordonanční poddůstojník, četař pro střelbu a orientační poddůstojník.

Děle sloužící poddůstojníci, kteří neabsolvovali s prospěchem školu, byli by propuštěni ze závazku, neboť by asi sotva zaručovali plné jich využití na jejich místech. To však by mělo též ten výsledek, že by tento nový stav značně stoupl morálně, zvláště u nás, kde je toho zvláště potřeba.

Nadhozené otázky jsou u nás velice akutní zvláště nyní, kdy přicházíme do čtrnáctiměsíční presenění služby. Byl bych velice rád, kdyby tato moje studie byla podnětem k diskusi a tím i k vyjasnění celé otázky.

Plukovník František Kryštof:

Disponování dělostřeleckými pátracími orgány.

(Dělostřelecké rozhledy, 1932, číslo 1. a 4.)

Vítám diskusi, kterou o mém článku zahájil pplk. Větrovec, a stručně odpovídám na jeho poznámky.

Souhlasím s názorem, že by nebylo účelné, aby všechny oddíly ve skupině vysílaly automaticky po jedné pátrací hlídce nadřízenému veliteli, a že bude prospěšnější, určí-li velitel skupiny pokaždé podle situace, kolik pátracích hlídek bude potřebovat. Co se však oddílu týká, trvám na svém mínění, že pátrací hlídky mají se automaticky soustředit ihned při nástupu k pochodu u velitele oddílu, který jich v té době mnohem naléhavěji potřebuje, než baterie ve svazu oddílu.

I já považuji osobní styk velitelů za nejlepší spojení mezi pěchotou a dělostřelectvem, ovšem takové spojení se nedá vždy udržeti po celou dobu přibližování. Neuznávám také, proč by pátrací hlídka, vybavená spojovacím personálem a materiálem plukovní spojovací čety, nemohla udržeti po přechodnou dobu a na vzdálenost 3—4 km jednoduché spojení mezi velitelem předvoje a velitelem skupiny, který by z různých důvodů musel býti u velitele pěší brigády, nadřízeného veliteli předvoje.

Netvrdil jsem nikde ve svém článku, že manévry po oddílech je výhodnější a praktičtější, nýbrž tvrdil jsem jen to, že při manévru po oddílech je výhodnější, soustředí-li se styčné hlídky a udržuje-li se spojení mezi předvojovými prapory a oddíly skrze velitelství skupiny, než když každý oddíl navazuje spojení s velitelstvím předvoje nebo dokonce s předvojovými prapory.

Rovněž tak jsem netvrdil, že velitel skupiny potřebuje 1 pátrací hlídky pro hlavní pozorovatelnou a 1 pátrací hlídky pro předsunutou pozorovatelnou, nýbrž naopak jsem uvedl, že na tyto oba postupné úkoly stačí 1 pátrací hlídka. 2 pátrací hlídky jsem označil jako maximum pro velitelství skupiny.